

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กระบวนการหรือขั้นตอนการวิจัย

กระบวนการหรือขั้นตอนการวิจัย มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การร่างรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายงานการสอนระหว่าง

ประจำการ

ขั้นที่ 2 การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบฯ ในขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายงานการสอนระหว่างประจำการตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นที่ 2

ขั้นที่ 4 การนำรูปแบบและแนวทางฯ ที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นที่ 3 ไปให้ผู้ที่ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนาคุณภาพครู คือ ผู้ปกครองและนักเรียนแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงรูปแบบและแนวทางฯ ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายงานการสอนระหว่างประจำการ

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาจัดสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนาครู และกลุ่มตัวอย่างสำหรับตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาแล้วจากการสนทนากลุ่มซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่นำมาจัดสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยครูสายงานการสอนผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานและประสบการณ์ด้านพัฒนานักเรียน และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องในวงการศึกษา จำนวน 30 คน ประกอบด้วย

1. ข้าราชการครูสายงานการสอนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ในวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือการพัฒนาบุคคล

3. เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม หรือนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล หรือศึกษานิเทศก์

4. นักบริหารการศึกษา หรือนักการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนาครู ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และนักเรียน จำนวน 8 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมและครบถ้วน เกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาครู

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวอย่างสำหรับตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาหลังจากการสนทนากลุ่มแล้ว ได้แก่ นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษทางสังคมศาสตร์ จำนวน 2 คน

การวางแผนการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องสร้างเครื่องมือการวิจัย คือ รูปแบบการพัฒนาข้าราชการครู สายผู้สอน ระหว่างประจำการและแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครู และให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยมาวิเคราะห์วิจารณ์เครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นโดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการสนทนากลุ่มในวันอังคารที่ 30 มกราคม 2544

การวางแผนในการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สืบค้นรายชื่อครูสายงานการสอน ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานและประสบการณ์ด้านพัฒนาบุคคล และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องในโครงการศึกษา เพื่อหาพบตามด้วยวาจา และเมื่อได้รับการตอบรับจำนวนรวม 30 คน ผู้วิจัยจัดทำรายชื่อและจัดเป็นกลุ่มได้ดังนี้
 - 1.1 ข้าราชการครูสายงานการสอนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 คน
 - 1.2 อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา หรือการพัฒนาบุคคล จำนวน 7 คน
 - 1.3 เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม หรือนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล หรือศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 คน
 - 1.4 นักบริหารการศึกษา หรือนักการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน
2. กำหนดวันสนทนากลุ่ม ตามแผนการดำเนินงานการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดการสนทนากลุ่มในวันอังคารที่ 30 มกราคม 2544 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ประสานงานโครงการวิจัยเพื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม ซึ่งวันที่ 26 มกราคม 2544 ได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการได้
3. ติดต่อสถานที่เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่มโดยได้กำหนดใช้ห้องประชุม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 30 มกราคม 2544 เวลา 13.00-17.00 น.
4. ติดต่อผู้ประสานงานโครงการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือกับสำนักงาน ก.ค. ในการออกจดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อมาวิเคราะห์วิจารณ์ เครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้น ซึ่ง

ผู้ประสานงานได้แจ้งให้ผู้วิจัยออกจดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการออกจดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อมาสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลาและสถานที่ ดังกล่าว ในข้อ 3

5. ติดตามการตอบรับของผู้ทรงคุณวุฒิตามจดหมายเชิญ โดยผู้วิจัยได้โทรศัพท์และโทรสารเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ทรงคุณวุฒิรับทราบและยืนยันการมาร่วมสนทนากลุ่ม ตามวันและเวลา ดังกล่าว ในข้อ 3 ได้

6. จัดส่งเอกสารให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารสรุปย่องานวิจัยเพื่อผู้ทรงคุณวุฒิจะได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำมาใช้ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเอกสารดังกล่าว ประกอบด้วย ชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาครูสายงานการสอน วิธีดำเนินการวิจัย ตลอดจนร่างรูปแบบการพัฒนาข้าราชการครูสายงานการสอนระหว่างประจำการ และแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครู

การดำเนินการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. เตรียมเอกสาร ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่มอย่างละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งเอกสารประกอบด้วย เรื่องที่ทำวิจัย ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ขอบเขตของงานวิจัย ตลอดจนทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายงานการสอน และร่างรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูที่ผู้วิจัยสร้างเป็นคู่มือหรือแบบจำลอง (Model) เพื่อใช้ประกอบในการสนทนาครู

2. เตรียมเจ้าหน้าที่บริการทั่วไป เพื่อให้การต้อนรับและให้ความสะดวกแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม และมอบค่าสมนาคุณและค่าเดินทาง ตลอดจนการบันทึกเทปในขณะสนทนากลุ่ม

3. เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์ 1 ชุด เครื่องฉายทอดสัญญาณภาพ (LCD Projector) จำนวน 1 เครื่อง เครื่องฉายแผ่นใส และ กระดาษภาพพลิก (Flip chart)

4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิมาพร้อมเพรียงกันตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยได้กล่าวขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความร่วมมือในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ แล้วดำเนินการเลือกประธานในที่ประชุมสนทนากลุ่ม

5. ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยกล่าวสรุปเอกสารประกอบการสนทนาเกี่ยวกับที่มาของงานวิจัย ความสำคัญของงานวิจัย และประโยชน์ของงานวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอร่างรูปแบบและแนวทางการวิจัย

6. เมื่อจบการกล่าวสรุป ประธานในการประชุมสนทนากลุ่มได้เปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน ในที่ประชุม ได้แสดงความคิดเห็นและได้รวบรวมแบบสอบถามที่ได้แจกให้ก่อนเข้าประชุม เพื่อ

ผู้วิจัยจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด และนำมาสรุปเพื่อให้ได้รูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายงานการสอน

7. ประธานปิดการสนทนากลุ่ม เมื่อได้ข้อสรุปอย่างชัดเจนจากการสนทนากลุ่ม
8. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม และปิดประชุม

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายผู้สอนระหว่างประจำการตามทฤษฎีรูปแบบกระบวนการพัฒนานุเคราะห์ของ Castetter โดยนำเสนอเป็นร่างของรูปแบบกระบวนการพัฒนานุเคราะห์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาทำการสังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายผู้สอนระหว่างประจำการ เมื่อได้รูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายผู้สอนระหว่างประจำการและข้อเสนอแนะได้นำเสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัยในเดือนกุมภาพันธ์ 2544

การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มผู้ได้รับผลโดยตรง

ผู้วิจัยนำรูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปให้ครูและนักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นได้รับผลโดยตรง จากการพัฒนาคุณภาพครู แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวนรวม 8 คน ระหว่างวันที่ 1 – 10 สิงหาคม 2544

การตรวจสอบรูปแบบ

การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูสายงานผู้สอนระหว่างประจำการ ดำเนินการโดยผู้วิจัยนำรูปแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ 2 คน (สุราษฎร์ธานีในภาคผนวก) ตรวจสอบ ด้วยตนเอง และรับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้น มาประกอบการปรับปรุงรูปแบบอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงเขียนรายงานการวิจัย